

İNFİALİ AŞK (1876)

Ahmet Vefik Paşa (1823-1891)

Genel bakış

Le Depit Amoureux adıyla kaleme alınan eser Moliere'in sanatını ortaya koymaktan ziyade para kazanmak amacıyla yazdığı oyunlarından birisidir. İlk defa 1656 yılında Beziers'de oynanmış olan piyes büyük bir başarı kazanmıştır. Moliere'in Lyon'a gelip. Prens Conti'nin himayesine girdikten sonra verdiği bu eser aşk sahnelerinde ve çatışmalarda sezdirildiği incelik bakımından dikkatleri çekmiştir. Eserin aslı İtalyan muharrir Nicolo Secchi'nin "Interesse" adlı eserinden istifade edilerek alınmıştır. Ahmet Vefik Paşa bu piyesi "İnfial-i Aşk" adıyla tercüme etmiştir. Eserin aslı manzum olmasına rağmen düzyazı şeklinde dilimize çevrildiği için aslına bağlılık daha azdır. Vefik Paşa kendi uygun bulduğu sahneleri çevirip diğerlerini çıkararak oyunu beş perdeden üç perdeye indirmiştir. Onun eserleri üzerindeki tasarrufunda, iki ayrı toplumun dilleri, kültürleri ve gelenekleri arasındaki farklılıklar etkili olmuştur, "İnfial-i Aşk" adlı oyun " Küskün Aşıklar" adı ile Güzin Dikel ve Nevin Korel tarafından 1944 yılında tercüme edilmiştir.

Kişiler

Frosin: Askan'ın sadık, tüm sırlarını bilen arkadışıdır. Askan tüm gerçekleri bildiği için sadece onunla dertleşir. Askan'ın aslında bir kız olduğunu, Valer'e gizli nikah kıydığını o bilir.

Askan(Dorimen):Miras haneden çıkmasını diye ölmüş olan gerçek Askan'ın yerine erkek kılığına girmiştir. Kendini Lüçika olarak tanıtarak Valer ile gizlice nikahlanır.

Lüçika: Alber'in kızı, kendisiyle evlendiğini sanan Valer'e değil Erast'a aşıktır.

Marinet: Lüçika'nın hizmetçisi, Gorine'ye aşıktır.

Erast : Lüçika'ya aşık, Valer'i kendisine rakip olarak görür ve Valer'in Lüçika'yı sevmesini çok kıskanır.

Valer: Lüçika'ya aşıktır ve onunla evlendiğini düşünür. Bu yüzden Erast'a karşı kendisini üstün görür.

Alber :Lüçika'nın babası,Askan'ı herkese oğlu olarak tanıtır. Polidor'a miras hakkını vermemiş ve sırrının açığa çıkma endişesiyle yaşar.

Polidor:Valer'in babası, oğlunun gizli nikah kıydığını duyar ve bu yüzden Alber'e karşı boynu büküktür.

Gorine: Eraast'ın uşağı ve Marinet'e aşıktır. Erast ile dertleşerek aşkı üzerinde konuşur.

KONU

Erast ve Valer, Lüçika adındaki kızı sevmektedirler, ikisi de ayrı ayrı Lüçika tarafından kendisinin üstün tutulduğuna inanmışlardır. Erkek kılığına girmek zorunda kalan ve Askan adını alan Dorimen ise Valer'i sevmekte ancak gerçek kimliğini ortaya çıkaramamaktadır. Bu yüzden kendisini Lüçika olarak tanıtarak gizlice Valer'le nikahlanır. Ancak Valer'in uşağı Maskaril Lüçika'yla nikahlandığını Valer'in babası Plidor'a duyurur. Plidor da bu meseleyi konuşmak için Alber'le konuşmaya gider. Aralarında mirasla ilgili geçmişe dayalı bir hadise yaşandığı için bu konuyla ilgili Plidor'dan bazı şeyleri gizleyen Alber de bu ziyaretten telaşlanır. Fakat Lüçika'yla Valer'in nikahlandığı haberini duyunca daha da rahatsız olur. Bu haberi duyan Erast da Marinet'le haber yollayarak Lüçika'yla ilişkisini bitirdiğini söyler, işlerin iyice karışması üzerine Lüçika ile Valer yüzleştirilir. Olanlardan habersiz bir şekilde Lüçika, doğal olarak her şeyi reddeder. Gelen bir haberle kılık değiştirmiş olan kız, Alber'in gerçek kızı olduğunu ve artık rol yapması gerekmediğini öğrenir. Tüm sevenler birbirine kavuşur.

OLAYLAR

Erast'ın endişesi Erast, Valer'in Lüçika'yı sevdiğini öğrenir ve bundan dolayı çok endişelenir. Gorine ile dertleşerek ona endişesinden bahseder. Erast, Lüçika'nında Valer'e karşılık vermesinden korkar. Bunlardan Gorine'e bahsederken Lüçika'nın hizmetçisi Marinet gelir. Marinet ve Gorine birbirlerini severler ve evlenmek için anlaşılır. Gorine Marinet'e, Erast'ın endişesinden bahseder. Marinet bu duruma gülerken Lüçika'nın da gönlünün Erast'a olduğunu ve Valer ile ilgilenmediğini söyler. Marinet, Lüçika'dan bir mektup getirir ve onu Erast'a verir. Mektupta gönlü olduğunu ve babasını ikna etmesi gerektiği yazar. Bunu okuyan Erast çok mutlu olur ve rahatlar. Erast, Valer'e rastlar ve ikisi de Lüçika'nın kalbini kazandığını iddaa eder. Erast elindeki mektuba güvenir ve okuması için valer'e verir.

Valer Lüçika ile gizlice nikahlandığı için rahattır ve sadece gülüp geçer. O sırada Valer'in uşağı Maskaril gelir ve erast'a valer ile Lüçika'nın gizli bir şekilde nikahlandıklarını kendisinin de buna şahit olduğunu söyler. Erast bunu duyunca önce inanmak istemez fakat Valer'in mektubu okuyunca gülmesi onu bu durumun gerçek olduğu konusunda şüpheye düşürür.

Askan'ın sırrı Askan arkadaşı Frosin ile konuşur ve ona söylemekte zorlandığı bir sır olduğunu söyler. Frosin, onu çocukluğundan beri tanır ve tüm sırlarını bilir. Bildiklerinden de kimseye bahsetmez. Askan'ın aslında kız olduğunu, soyunu sopunu saklaması gerektiğini ve gerçek Askan öldüğü için mirasın hanedan çıkmaması gerektiğinden yerine koyulup büyütüldüğünü bilmektedir. Askan bu kez başka bir sırrını anlatır. Valer'e aşık olduğunu ve onun zevcesi olduğunu söyler. Frosin bunu duyunca şaşırır ve bunun nasıl olduğunu sorar. Askan, Valer'in kardeşi Lüçika'ya aşık olduğunu ve Lüçika'nın ona yüz vermediğini söyler. Lüçika diye kendini göstererek gece buluşup babasının müsaade etmediğini söyleyerek onunla gizlice nikahlanır. Kimse anlamasın diye sadece geceleri görüşürler ve Valer kendisini Lüçika ile evli bilir. Frosin, Askan'ın acele ettiğini ve bu olayın elinde sonunda duyulacağını düşünür. Askan çok aşık olduğunu ve kendisinden yardım istediğini dile getirir.

Gerçekler açığa çıkar Polidor, Maskaril'den oğlu Valer ile Lüçika'nın gizlice nikahlandığını öğrenir. Bu durumu Lüçika'nın babası Alber ile konuşmak ister. Bu nedenle Maskaril'i Alber'in evine gönderir ve onunla görüşmeye geleceğini bildirir. Alber zamanında Polidor'a mirasla ilgili hakkını vermemiş ve bunu duyduğunu düşünerek telaşlanır. Polidor, Alber'in evine gelir. O üstü kapalı bir şekilde gizli nikahtan dolayı af dilerken, Alber miras konusundan merhamet dilenir. Her ikisi de başka konudan bahsetmektedir. Birbirlerinden af dilerken kucaklaşırlar. Bu sırada Polidor oğlu ile Lüçika'nın gizlice nikahlandığını söyler. Alber bunu duyunca şok olur. Fakat çok fazla açık veremez çünkü kendisini ele vermekten korkar. Polidor herkesin rızası olduğuna göre yeniden nikah kıyılması gerektiğini söyleyince Alber biraz düşünmesi gerektiğini bunu daha sonra konuşmak istediğini belirtir. Alber, kızı Lüçika'ya bu nikahı sorar ve Lüçika böyle bir şey olmadığını söyler. Lüçika ve Valer'i yüzleştirmek için bir araya getirir ve Lüçika Valer'in yüzüne de böyle bir nikah olmadığını söyler. Valer ve Maskaril Lüçika'nın bu söylediklerine anlam veremez çünkü ikisi de bu nikahın kıyıldığını bilir. Erast, Lüçika ile Valer'in evlendiğini duyunca ondan gelen tüm mektupları yırtmış ve Marinet'e artık onunla görüşmeyeceğini söylemiştir. Lüçika, Erast'ın yaptıklarını öğrenince çok sinirlenir ve oda mektupları yırtar. İkisi bir araya gelip konuşurlar ve yüz yüze gelince Erast ondan af diler ve Lüçika'da onu af ederek evlenmeye karar verirler. Askan artık kimliğini saklaması gerektiğini ve Valer'e kıydığı gizli nikahın Polidor tarafından kabul gördüğünü öğrenir. Polidor, Valer'e Askan'ın bir kız olduğunu ve zevcesini olduğunu söyler. Askan, Valer'e aşkıdan bahsedince Valer'de bu duruma kayıtsız kalmaz. Herkes gerçekleri öğrenmiş olur ve ortada bir dargınlık kalmaz. Erast ile Lüçika, Valer ile Askan, Gorine ile Marinet birbirine kavuşurlar.

Tema

Aşk Aşk üzerine yazılmış bu eserde türlü sırlar yer almaktadır. Aşıkların yüz yüze gelmeden kulakta duymadan haberler ile birbirlerine olan küskünleri ve dargınlıkları göze çarpar. Şüphe duyulan veya duyulan bir olay varsa bu gerçek sahibine sorulmadan tavır alınmamalıdır. Yoksa yanlış anlaşılmalara gereksiz ayrılıklara sebep olacaktır.

Karakter İncelemesi

Erast (şüpheci)

Karakter Erast, Lüçika'ya aşık ve onu Valer'den oldukça kıskanan biridir. Her duyduğundan şüphelenen ve bu yüzden çabucak sevdiğinden vazgeçen biridir. Duyduğu şeyler yüzünden umutsuzluğa kapılan ve çaresiz bir karakterdir. Sevdiğini gördüğünde kin tutmayan hemen yumuşayan ve af dileyen bir yapıya sahiptir.

Aktivite Erast Lüçika'yı sevmektedir ve Valer'i kendisine rakip olarak görür. Maskaril'den Valer ile Lüçika'nın evlendiğini duyunca tüm mektupları yırtıp atar. Lüçika ile yüzleşerek sevgisinden emin olur ve ondan af diler.

Kişiler Erast, Lüçika'nın ona karşı olan duyguları konusundaki şüphesini Gorine ile paylaşır. Lüçika'dan Haber getiren Marinet onu biraz rahatlatır. Fakat Valer ile konuşunca ve Valer'in rahat tavırları onu tekrar şüpheye düşürür. Maskaril'in de nikahtan bahsetmesi onu tamamen ümitsizliğe sürükler.

ÖRNEK OLAYLAR

Şüpheli Erast, Lüçika'nın duygularından emin olamamaktadır ve Valer'in sevgisine karşılık vereceğinden şüphe duyar. İçinde olduğu durumu uşağı Gorine ile konuşur. Erast- Sana diyeyim mi? Bu gönüldeki dert bir gizli yaradır. Ama şiddeti canımda derman komaz. Sen, bu aşkı için bana ne türlü gayret verip yardım vadetsen, varıp, nihayet ağyarla birleşirsin; beni avutup hiyanetlik edersin. Yahut gafil bulunup benimle beraber sen de tutulursun gibi, türlü korkular ile can durmaz halecan eyler. Gorine-Sizin aşıkınız yadigârı öyle benim dekbazlığımdan şüphelenmekten, benim safdillliğime leke bulaştırmaktan ise ben ona diyeyim ki o kendini okutsun. Hem de o çehreden, nasiyeden tanımiyor ki ben gibi tostoparлак, dingabak adama, hamdolsun, kimse hilekârlık azvetmez. Allaklık, oyunbazlık bize yakışmadığı benim de her kârımdan belli oldu. Aldanmak, ise, eh inadım yok, belki aldatsınlar beni ama, onu dahi daha gör m edik ya... Ey, ben ne ahmak adamım ki hâlâ sizin tasalanmanıza bir sebep göremiyorum. Başınızda hamam tokmağı, ey niçin? Lüçika'nın gösterdiği eser-i muhabbet mi nakıs? Her gün, her an görüşmeye ragıp değil mi? Kıskanca değer emare var mı? Erast-Aşık, çok kere ümitle, boş ümitle doyunur. Yüzüne gülerler, ama, kim bilir onu mu severler? Maşukaların ibraz ettikleri şevk-i sahin bazan perde-i kin, bazan dahi başkasına olan iştıyaki gizlemeye bir kemindir. Valer'i naümit aşık, diyemem ki, onda aram-ı dil görürüm; bir zamandır yüzü pek rahat. Bana olan zahiri eltafi canana o pek lakayt duruyor. Onun da o lakaytlık hali benim canımı telaşla zehirliyor. Lüçika'nın antlarına tam inanmamı güçleştiriyor, safay-ı derunumu bulandırıyor. Ben de taliimin tatil gidişini duymak için Valer'de kıskanç telaşı, gayret ve sabır yanmısı, türlü endişeler görmeliyim ki ruhum hazzetsin, emniyet gelsin. Sen bakayım ne dersin? Bir aşığa böyle mürüvvet ve müsaade ibraz ettiklerini sen rakip olsan nasıl gözle müşahade kılabilirsin? Nasıl yanıp yakılmazdan put gibi durur, ya şaşkın kaz gibi sırtırsın?

Çabuk vazgeçen Erast, Gorine'yi Lüçika'nın evine gönderir ve onunla görüşmek ister fakat Lüçika mektuplarını yırttığı için ona kızgındır ve onu kovar. Erast, şüphelerinde haklı çıktığını düşünerek Lüçika'dan vazgeçerek kendisine başka birini bulması gerektiğini söyler. Gorine de aynı şekilde Marinet'ten vazgeçtiğini belirtir. Erast-Ah, cefacu dilber, kalb-i melulümün ricasını, gururla reddetmek... Mazeretim şayan-ı kabul değil mi idi? Ağyarın vuslatyab-1 emel olduğuna zahip olur da rahat durabilir mi idim? Yok, yok, kalbinde benden teessür kalmamış. Ben de avare gönlün yarasına çare ararım. Ben de soğukluğa soğukluk. Gorine-Ben de öyle ederim. İkimiz de gazap edelim, aşkıımızı geçmiş deliliklerden sayalım ya. Kadınlara hallerini öğretmeli, kendimizi bildirmeli. Eğer biz kendimizi saydırırsak, yüz vermesek onlarda o avurt nerede kalır. Erast- Ah, kalbime bir usan gelir ki, bir hal olur ki... Ah, şunun yağmına yağm bir başka dilber-i dilaray-ı gülizar bulayım, gönlüme bir yeni iptila...

Umutsuz Erast, artık Lüçika'dan tamamen ümidini kesmiştir. Beraber olmak için bir umudu kalmamıştır. Bu düşüncelerini Lüçika ile yüz yüze geldiğinde ona da söyler. Bir daha karşısına çıkmayacağını dile getirir. Erast- Efendim hanım, zannetmeyiniz ki ben gelip te derd-i dilimden iştikâ edeyim. Olan oldu, ben artık kendime deva ararım. Bir gölge gibi hafif hataya bu derece gazap ve cefa gösteriş kalbinizde ne kadcarcık itibarım olduğunu bildirdi. Hakkımda lütufszuluğunuzu hamettim. Ama, kalb-i civanmert böyle muamelei nasezayı serde katlanmaz, hakarete yaslanmaz, ciğerdeki yaradan çok zamanlar, kan aksa bile. Artık esaretten kurtulup bir daha kimesnenin zincirine gerdan uzatmaz. Artık bu son kertesirdir, bundan sonra tasdiim hiç müdafaa istemez. Can elden gidecek olsa sizinle bir daha mükâlemeye rağbet etmem. Lüçika-Ne güzel! Bu benim hakkımda mürüvvet! Erast-Yok, yok, korkmayın. Kalbimden cemalinizi silmezsem bile yanınıza yaklaşmam.

Valer (Kendinden Emin)

Karakter Valer, kendinden emin, saygılı ve kurnaz biridir. Uşağı Maskaril'in gizli nikahı babasına anlatmasına çok sinirlenmiştir ve onu itiraf ettirmek için kurnazca bir konuşma yapar. Lüçika'nın nikahı kabul etmemesi ve Erast ile evlenecek olması onlara karşı kin beslemesine sebep olmuştur.

Aktivite Valer, sevdiği kız olan Lüçika ile nikahlandığını düşünerek rahat bir şekilde hareket eder. Fakat Lüçika ile yüzleşince böyle bir şeyin olmadığını duyunca şaşırır. Lüçika'ya olan sevgisi biter ve kine dönüşür. Evlendiği kızın Askan olduğunu öğrenir ve Askan'nın duygularını öğrenince o da ilgi duyar.

Kişiler Valer, Erast ile karşılaşır ve ona karşı kendinden emin bir şekilde aşkıdan bahseder. Uşağı Maskari'li babasına nikahı anlattığından dolayı azarlar. Askani erkek olarak bildiği için onunla dertleşir. Lüçika'nın babası Valer ile konuşarak nikahlandıklarını söyler.

ÖRNEK OLAYLAR

Kendinden Emin Valer, Erast ile karşılaşır. İki aşık Lüçika'ya olan aşklarından bahsederler. Erast, mektuplardan dolayı Lüçika'nın kendisine ilgisini olduğunu belirtirken Valer, Lüçika ile nikahlandığını sandığı için Erast'ı hiç dikkate almaz. Erast- Sevdayı aşk nasıl? Valer-Ateş-i heva ne

sularda? Erast- Benim iştiyakım artmakta. Valer- Benim de mecburiyetim hadden aşmakta... Erast- Lũçika'ya, ha ? Valer-Evet, Lũçika'ya. Erast-Siz, doğrusu sebatta binazir bir nũmune oldunuz. Valer- Sizin de ısrarınız tarihlerde zapta şayan bir kıssa. Erast- Ben, yalnız didar ile kanaat eden sabırlı aşıklardan olmaya meylim yok. Daim dildarm sitemini çekmeye göğüs gerenlerden olamam. Ben sever miyim, isterim ki beni de sevsinler. Valer-Ne güzel! Ben de bu tabiattayım. Bana rağbet etmeyen dünya güzeli olsa ben de ona minnet edemem. Erast- Öyle ise, Lũçika?... Valer-Lũçika aşkıma candan mukabele etmekte kusur eylemez. Erast-Ne kolay memnun, razı oluveriyorsunuz Valer- Zannımız kadar da değil. Erast- Ama, övünmek olmasın, ben kendimi gözde zannedebilirim. İnanınız: kendinizin avutmayınız, aldanırsınız. Valer- İnanınız bana da, öyle alınıp gözünüzü boyamayınız. Erast- Ey, -size sağlam bir ispat getirsem ama keyfiniz kaçır. Valer- Ben cesaret edip bir sırrı size faşeylesem... ama, ben ketumum ketum. Faş-ı raz olamaz.

Kurnaz Valer'in babası onu yanına çağırarak Lũçika ile habersiz nikahlanmasının hesabını sorar. Valer, babasının bunu Maskaril'den duyduğuna emindir ve onu itiraf ettirmek için kurnazca bir yol bulur. Valer- Eyvah, řu hainliği kim etti. Bu Maskaril'in işidir. Ama, ikrar etmez ki hakkıdan geleyim. Hele bir fent ile bakayım. Ha, Maskaril gelsene... Babam bizim keyfiyeti kãmilen duymuş. Maskaril- Vay, nereden işitmiş? Valer- Ne bileyim ? şüpheyi kimden edeyim? Her ne ise... Sonu iyi çıktı, bana darılmadı, aşkıma tasvip etti. Hasılı kim söylediye işime yaradı. Ekmeğimize yağ sürdürü, memnuniyetten uçuyorum. Maskaril- Heh heh heh! Size bu iyiliği ben ettim. Valer- Adam sen de sakalıma mı gülersin? Maskaril- Yok, efendim, yok. Benim, ben diyorum. Büyük ağa da bilir ki bu iyilik benim yüzümden. Valer-Haydi zırtapoz sen de. Ama, yok řu gerçektir mi? Maskaril-Allah belamı versin gerçektir değilse...Valer- benim de canıma karım olsun, řu ande öcümü almazsam. Maskaril- aman efendim, dur. Adamı böyle aldatmak olur mu ya? Aman hile caiz değil?

Kindar Polidor, Valer'e Lũçika'nın Erast ile evleneceğini sevgisini ispat etmek için nikahı önlerinde kıyacağını söyler. Lũçika'yı görünce ona olan kını kusar. Valer- Ey bu pervasızlık artık sabrıma kâr ediyor. Meğer ne akıl, ne fikir, ne insaf, ne hicap, ne de namus... bir şey kalmamış. Evet efendim, madem ki mecbur oluyorum, işte ben de meydana gelirim. Ben ise hürmet ve ihtiramımdan böyle kenara çekilmiştim. Yoksa, ben.. Ey, ben kimseden geri durmam. Artık bunca ihanete müsaadeyi tasvip etmem Kalbimde aşkıdan bile eser kalmadı, nefrete mübeddel oldu, ismet ve hayâya uyar mı hainlik? Eyvah, Lũçika, bu hileler, hiyanetlikler size lâyıktir değil, idi. Bulat pek makduh şey. Sizden zuhũru...